

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres referanse: 20/5630

Vår referanse: 21/62

Dato: 09/03/2021

Høringsvar – endringer i medisinsk fødselsregisterforskrift

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementets høringsbrev av 9. desember 2020 om overnevnte.

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) vurderer høringsnotater i lys av de rettslige rammene og føringene som følger av statens menneskerettslige forpliktelser etter Grunnloven, Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) og andre internasjonale konvensjoner.

Departementet skriver at forslaget formål med å registrere alle behandlinger med assistert befruktning, uavhengig av utfall, i utgangspunktet faller utenfor formålet med Medisinsk fødselsregister. Forslaget innebærer derfor en utvidelse av registeret, både ved at behandlinger som ikke resulterte i svangerskap og svangerskap som blir avbrutt før svangerskapsuke 12 skal registreres.

Registrering av alle behandlinger av assistert befruktning vil utvilsomt utgjøre et inngrep i retten til privatliv, jf. særlig Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Et slikt inngrep krever sammenfattet at tre vilkår er oppfylt: Inngrepet må ha hjemmel i lov, søke å oppfylle et legitimt formål og det inngrepet må være nødvendig (herunder forholdsmessig) for å oppnå formålet. I dette tilfellet vil hjemmelskravet oppfylles gjennom lov- og forskriftsendringene, og hensynet til å sikre bedre helsehjelp vil være et legitimt formål.

Forholdsmessighetsavveiningen munner ofte ut i et spørsmål om myndighetene har funnet en «rimelig balanse» mellom formålet (behovet for inngrepet) på den ene siden og individets rettigheter på den andre.¹ Utvidet registrering vil innebære at privatlivsinngrepet blir større.

NIM savner at forslaget synliggjør og vurderer hvilke privatlivsimpikasjoner som oppstår ved å utvide registreringsadgangen, ut over kun å henvise til Grunnloven § 102, EMK artikkel 8² og EUs personvernforordning.³ Opplysningene som omhandles (en utvidet

¹ Se for eksempel EMDs avgjørelse i *Breyer v. Tyskland* (50001/12) avsnitt 91.

² Høringsnotatet s. 7-8.

³ Høringsnotatet s. 8.

registrering av behandlinger som ikke har resultert i svangerskap) er i tillegg svært sensitive, som igjen underbygger behovet for å foreta en reell forholdsmessighetsvurdering av hvor inngripende forslaget er i den enkeltes privatliv versus de samfunnsmessige fordelene som oppnås.

I vurderingen kan det videre ha betydning om regelverket er forutberegnelig og inneholder rettssikkerhetsgarantier for å minske risikoen for (bevisst eller ubevisst) misbruk og formålsutglidning.

I så måte er det positivt at opplysningstypene som skal registreres fremgår tydelig i forskrift. Den enkeltes reservasjonsrett mot å bli registrert vil også kunne fungere som en rettssikkerhetsgaranti. Dette forutsetter imidlertid at pasienten informeres godt om muligheten til å reservere seg.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Adele Matheson Mestad

Direktør

Anders Einar Broderstad

Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.